

cióban rendelkező, szélő egyén tőnek er Bernát

3-féle ator

ülés ellen. an kapható

kor Szerel. onság, mérés- atszám: 202.) z a hegedűm. zor. Reudes on 203) plós Verebély- onság 2-od- Sorozatszám)

Egyfelvonás- fák Mit jársz stb. (Tud- esolása a kö- mozisztóna k a szupad- alkalmassá- bizottság, bekelet készít- ket kiküldi am. 206.)

zi-musora:

fél 6 órakor: elvonásos ma- orral. Gyár- es helytűrak) r: Nagyszabá- urályú (6 fel- nszky Tibor- és 10 lejes

eméyei:

lsága Clara ogó filmese. Színháznak 5 és félóra- mmi grandió- vonásos tár- zereplő: Cla- j (páholy és

Lázás iz- vancsisággal a szombati enzációsabb tólso Vere- ni. Az új Gábor híros Zenéje pá- komponis- utolsó Ve- e, amelyhez semmi ha-

az újdonság- rüen műsor- s tülekedés ó Verebély- ton lesz. a jövő héten e megszaki- rebély-lányt

zsido egénye két 00 lejért yvoszt.-ban

KIADÓHIVAT' DI. Ramaseter Rób Str. Ba. ér 2. Ilc. 8. SZERKESZTŐ Ejjeli t ELŐFIZETESI Egész évre 1100 Ft Félévre 600 Ft Negyedévre 320 Ft Egy hóra 110 Ft

IX évfolyam ♦ 284. szám 1928 December 29 vasárnap * 5689 év Tébét 16 *

UJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Gujli megbízott Dietrich & Stössel Piata Udri.

Rothermere lord karácsonyi levele

Mindenki, aki a kritikai szemlélet hi- deg távlatából figyelte az ugynevezett Rothermere-akciót, úgy vélekedett, hogy a dicságzat angol lord szimpátiája nem annyira a békeszerződés által gazda- ságilag és társadalmilag agyonújított magyar néprétegeknek szól, hanem an- nak a mágnásköltőriának, mely ma is monopolizálja a honszerelmet és ugy- vélt: Magyarország bukása egyenlő az ő bukásával s az ő hatalmon maradása feltétlenül meghozza Magyarország rege- nerálódását.

Az perere sem lévesztette meg a tá- volbi szemlélet, hogy a magyar tömegek- nek egy része szintén nagy lelkesedé- sel fordult az angol újságröszts-fejede- lom felé, mert hiszen minden egyonza- katott, nyomorgó, lerongyolódott tömeg, már lelki diszpozíciójánál fogva is mes- siást váró s mindegy neki hogy kiben, vagy miben látja a Messiást: káprázatok- ban, vagy a tényleg hatalmas erejű el- hivatásban.

A Rothermere-akció nem maradt egé- szen hatástalanul, mert hiszen az akció irazológójában számos olyan kitétel és igazság foglaltatott, mely politikai párt- állásra való tekintet nélkül felkeltette a mai Magyarországra iránti szimpátiákat, — igazságtalanságokra mutatott rá, amelyeknek jóvátétele épügy érdeke a haladásnak, mint a haladás ellenségei- nek.

Es hogy a Rothermere-akció mégsem tudott komolyabb eredményekhez jutni, hogy a világ demokratikus közvélelé- nyében inkább antipátiákat, mint sim- pátiákat keltett, annak legfőbb oka az volt hogy a távolból szemlélték egész pontosan látták, miről van szó. A legtöb- ben úgy vélekedtek, hogy egy esetleges bekerevizio, mely Magyarország mai ha- tarait korrigálná, csak annak az oligar- chikus színezetű kisebbségnek uralmát szelárdítaná meg, illetve terjesztené ki Magyarországon, mely a fehér terrorból nőtt ki és egy konszolidált reakcióban ér- te el munkájának gyümölcsét. Rotherme- reben, a lordban, indokolt, vagy indo- kolatlan székszissel mindenki a konzerv- atív angol főurat és politikusát látta, aki országghatárok fölött nyujt kezét a ma- gyar arisztokrácia privilegizált államfé- rfiának s a lord akciójában a demokra- tikus közvélemény ne mlátott egyebet, mint egy romantikus gesztust, mely hát- ra és nem előre mutat.

fojtja be a szót még a képviselőházi ellenzékbe is. Ma Magyarországon mindenki des- truktív, aki nem feltétlen híve a nu- merusz klauzusznak, a zsidóveresnek és a szociális nyomornak, mindeki nemze- gyalázó akinek kritikai szava akad. A nemzetvédelem örve alatt tizezer szám- ra pusztulhatnak el a nyomorba taszított kispolgári és proletáregzisztenciák, hogy a tuberkulózis minden képzelhető felül- muló számadatáról n eis beszéljünk. Egészen bizonyos, hogy Rothermere lord nem forradalmár, nem is destruktív, mégiscsak nem is ellensége a magyar fe- udális uralom urainak. Sőt, valószínű, hogy szíve szerint inkább Bethlen gróf- hoz, mint a demokrácia képviselőihez

lök találját termékenyíti meg. Még tovább haladva a megfigyelé- sekből következő logikai láncsorozaton, — azt is látja az angol lord, hogy Ma- gyarország külpolitikai orientációja me- róben elhibázott mert ahelyett, hogy a demokratikus közvélemény felé kreszne barátokat és összeköttetéseket — Mus- soini felé tendál és a fascizmussal ka- cércskodik. Márpedig azt csak a vak ál- lithatja, hogy Európában és az egész világon a fascizmus és nem a progressz- szíve a jövő. A fascizmus muló betegség, de a progresszió egyre izmosodó erő, mely előbb-utóbb letaszítja trónjáról a világháboru hekatombáin élőködő reak- ciót. Rothermere levele megnyugtató csaló- dás a demokrácia híveinek, félt azon- ban, hogy a nemes lord ezzel a levéllel cizajtszotta népszerűségét a mai magyar rezsum előtt. Egy lord aki demokráciát hirdet, — ugyan mit várhat a mai Ma- gyarországtól? (s. l.)

AZ UJ KÖZSÉGI TÖRVÉNY SZAVAZATI JOGOT AD A NŐKNEK

Már a legközelebbi hetekben feloszlatják az összes községi és megyei tanácsokat

Nyolc közigazgatási kerületre osztják az országot. Keresztülviszik a teljes decentralizációt. A közigazgatási kerületeknek miniszteriumi jellegük lesz

(Bucuresti-Bukarest, december 29. Az Uj Kelet tud.) Az Uj Kelet bukaresti szerkesztősége ma néhány adatot kapott a készülő közigazgatási törvényről a leg- illetékesebb forrásból, olyan adatokat, a melyek kétségtelenül a legnagyobb szen- záció erejével fognak hatni. Az új köz- igazgatási törvényjavaslat, amelynek terve már csaknem teljesen elkészült, olyan változásokat fog hozni az ország közeletében, amelyek át fogják alakítani az ország egész arculatát. Az új törvény- javaslat a teljes decentralizáció elve alap- ján épül fel.

Az országot nyolc közigazgatási ke- rületre fogják osztani, amelyek a következők: Erdély, Bánát, Moldova, Munténia, Bukovina, Besz- arabia és Dobrudzsa.

A kerületek általános titkos szavazati- jog alapján egy-egy tanácsot választá- nak. A közigazgatási kerületek élén egy a kormány által kinevezett alminiszteri rangban lévő államtitkár fog állani.

A közigazgatási kerületi központok- nál minden minisztériumnak egy- egy osztálya fog működni kivéve a hadügyet és a külügyet. Ezek a regi- onális miniszteri szekciók saját hatá- skörükben fognak elintézni minden olyan kérdést amelynek nincsen or- szágos jellege.

A közigazgatás decentralizációja a helyi autonómiák legszélesebb önkormány- zati elve alapján épül fel. Az erre vonatkozó törvényjavaslatot nyomban új év után beterjesztik a parlament elé s a kormány súlyt helyez rá hogy a javaslat mielőbb törvényerőre emelkedjék. Ugyancsak az említett abszolút meg- bízható forrásból értesült az Uj Kelet

bukaresti szerkesztősége arról, hogy e ja- vaslattal egyidejűleg a kormány egy má- sik törvényjavaslatot is beterjeszt a par- lament elé, amely

kimondja az összes községi és me- gyei tanácsok feloszlatását. A ja- vaslat megszavazása után a felosz- latást azonnal végre is hajtják és a községek és megyék élére a kormány interimaris bizottságokat fog ki- nevezni,

amelyek az új választásokig vezetik az ügyeket. Az új választásokat már az új

községi, illetőleg közigazgatási törvé- nyek alapján fogják megejteni. Rendki- vül érdekessége ennek a javaslatnak, hogy

a községi választásoknál megadja a nőknek is a szavazati jogot, úgyhogy a legközelebbi községi választásokon amelyek néhány hónapon belül fog- nak zajlani, már a nők is szavazni fognak.

Másik újítása a javaslatnak, hogy a pol- garmestert nem a tanács, hanem a vá- lasztók összessége fogja megválasztani.

Mit tartalmaz a bányatörvény módosítása

A kamara pénzügyi bizottsága tegnapi ülésén tárgyalta és meg is szavazta a Madgearu és Popovioi Mihály által beter- jesztett pénzügyi javaslatokat.

E javaslatok közé tartozik a bányá- törvény két szakaszának módosítása is. Ez a módosítás nem tévesztendő össze a bányatörvény általános jellegű megvál- toztatásával, amely már szintén mun- kába lett véve. A kormány egy szakértő bizottságot küld ki, amelyben azonban csakis érdektelen szakemberek fognak résztvenni. Ez a bizottság készíti el a ja- vaslat tervezetét, amely azután az ér- dekeltek szakbeteitivel fognak közölni. A módosítás általános elvei a következők lesznek:

1. Az igeden tőke egyenjogosítása,
2. A bányarésvények szabad for- galma,
3. A különböző rendőri jellegű intézke- dések megszüntetése,

Az iparminiszter felelősségének precizizálása azzal, hogy az eddigi leg- főbb bányügyi tanács csak konzultatív jelleget kap, nem pedig obligatóriust.

A bizottság január folyamán lesz kész munkájával, úgyhogy a törvényjavaslat februárban kerül a parlament elé.

A „Dimineata” mai számában közli, hogy a kormány, programjának meg- felelően rövidesen a parlament elé ter- jeszti a mezőgazdaság többtermelését és produktivitását előzó javaslatait. Ezzel szemben elhatározott szándéka a kor- mánynak, megszüntetni a pénzügyi tá- mogatásait mindazon iparvállalatoknak, amelyek tulajdonképpen csak ezen az állami támogatáson alapulnak, illetve az eddigi rezsim folytonos segélyezésére támaszkodva tudtak csak egzisztálni. Ez nem jelenti az iparpártolási kedvezmé- nyek megszüntetését, azonban jelenteni fogja azt, hogy ezeket a kedvezményeket tökérs és magántőkével operáló vál- lalatok fogják igénybevenni.

Kétszázötvenezer angol munkanélkülit a domini- umokban fognak elhelyezni

London, december 29. Az angol sajtó élénken kommentálja azt a nagyszabású tervet, amelyet a munkáspárt akar véghezvinni abban az esetben, ha a közeli választások alkalmával többségbe kerülne és az alkotmány szerint átvenné a hatalmat. A terv az egyre elhatárolódó munkanélküliség megszüntetésére vonatkozik. Mar eddig is szó volt arról, hogy a munkanélküliek nagy tömegét az angol imperium alá tartozó különböző dominiomokban helyezték el. Ez a terv azonban mindig azon hiúsult meg, hogy a dominiomok kormányai nem tudták ebben a kérdésben meg egyezni a központi angol kormánnyal.

A Labour Párt azonban el van szánva arra, hogy minden körülmények között meg fog egyezni a dominiomok kormányával, amelyek különben is nagyjából szociálisan gondolkodó államfői. A tervük szerint 250 ezer munkanélkülit fognak kitelepíteni a különböző dominiomokra, amelyek irányítását valószínűleg Thomas munkásvézerre fogják bízni. Ramsey Macdonald ugyanis nem vállalja ennek a hatalmas munkának a keresztvételét, mert attól tart, hogy sikertelenség esetén könnyen eljuthatna népszerűségét.

Uj adóval nyomorítja Máramarossziget kereskedőit a liberális városi tanács

A szigeti kereskedők memorandumban tiltakoznak az új intézkedés ellen

(Sighet-Máramarossziget, dec. 29. Az Uj Kelet tudósítójától). Nem véletlen dolog az, hogy ha Máramarosról a sajtóban vagy az ország lakosainak sorsát intező testületekben szó esik, minduntalan az inséges helyzetéről és a tömegnyomorrról beszélnek. Ez a liberális pártterdek jóvoltából halálraítelt vármegye az új demokratikus kormány uralomra jutásától várja sorsának jobbrafordulását, de a Maniu-kormány által fogantatott intézkedések csak nagyon nehezen éreztetik hatásukat.

Máramarosszigeten, a megye székhelyén, mint azt az Uj Kelet már számtalanszor ismertette, a kereskedelem teljesen megbénult, mert a közeli Szlatinából becsempészett áruval konkurrálni nem lehet. A szigeti üzletekbe csak az léved be, akinek nincs ideje Szlatinára „átüzenni” s valamilyen cikkre azonnal szüksége van. Ennek következtében a szigeti kereskedők egymásután zárták be üzleteiket és azok, akik még vegetálnak, remegve és félelemmel néznek a bizonytalan holnap elé.

De a helyi hatóságok ahelyett, — amint az kötelességük volna, — hogy kénytelenek a kereskedelmen és igyekeznének azt előmozdítani, különböző módokat találnak arra, hogy az amugy is dögróváson levő máramarosszigeti kereskedelmet guzsbakossék. Így született meg a szigeti polgármesteri hivatalban egy új „gezéra”, amely a szigeti kereskedők körében valóságos forradalmat idézett elő.

Létezik ugyanis egy miniszteri rendelet, mely szerint, ha egy város rendszeres költségvetését semmilyen körülmények között nem bírja előteremteni, akkor kiróhat a kereskedőkre egy illetéket, hivatalos nyelven *ad valorem* taxát, melynek általános jövedelmű városokban egy féléves adó a maximuma. Ezt az adóilletéket 1929 január elsejétől életbe akarja léptetni Máramarossziget székhely város polgármestere.

Az új rendeletről öles betűkkel hirdetményt bocsátottak ki, ami általános és jogos felháborodást váltott ki. A szigeti kereskedők Tanácsa rendkívüli közgyűlést hívott egybe f. hó 26-ra. A közgyűlésen az összes szigeti kereskedők megje-

lentek és egyöntetűen azt határozták el, hogy erőlesen tiltakoznak az új, jogtalan adóteher ellen.

Szüksége van-e a városnak az új adóra?

A kereskedők nagygyűlésén megtárgyalták a város költségvetését és megállapították, hogy a város nem volt rántalva arra, hogy a féléves adókat forgalmiadót kivéve. A város bevételeinek nagyrészt a villanyüzem termései és éppen itt vannak a városnak legnagyobb kiadásai.

Vannak olyan cégek, akik 50-60 ezer lejes villanyzámmal tartoznak és ha ezek be lennének hajtvva, akkor a szigeti kereskedők meglenének kímélve az adótól a vezetékes eljárási módoktól, melyeknek is vannak része a forgalmiadót kezelő tisztviselők részéről.

S még valami. A városnak egy óriási bérháza van, a Vigadó palota. Ennek a bérháznak az üzlethelyiségei minden fajtát felkínáló olesó bérért vannak kiadva. Nem állítjuk, hogy baksis révén jutnak a kereskedők egy 30.000 lejes üzlethelyiséghez — 6000 lei évi bérért. De mindenesetre tisztázni kellene ezt az ügyet. S ha ebből a bérpalotából a normális bérösszeg befolyna, akkor nem kellene újabb bérleteket akasztani a szigeti kereskedők nyakába.

A gyűlésen felhívták, hogy a tisztviselők kereskedők főleg a külföldi áru után fogják fizetni a forgalmi adót, viszont a belföldi kereskedelemben a kétféle számlázás fog járkapni. Ugyancsak felhívták, hogy a 8-10 személyből álló tisztviselők fel fogja emészteni a jövedelmek, így a város újra elesik a bekalkulált jövedelemtől, viszont a kereskedők el vesztik a vidéki bevöet, akik a sokféle kontrolltól való félelmükben máshonnan szerzik majd be áruszükségletüket.

A város megbízta dr. Fried Abraham és dr. Wtoder Géza ügyvédekkel, hogy

Szőrmés-bekecs Lei 4500.—
 Téli kabátok Lei 4400.—
 Knicke nadrág Lei 900.—

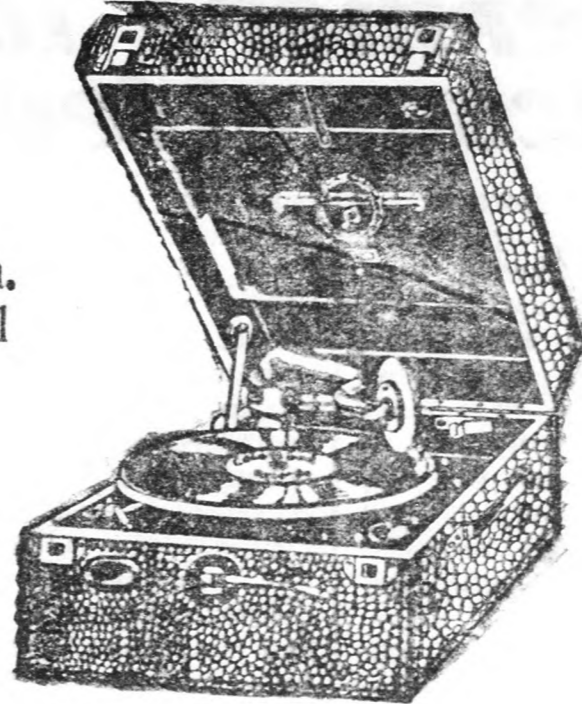
NEUMANN M. CLUJ, FÉRFI ÉS FIURUHAARUHÁZA FÖTÉR 14.

COLUMBIA

Graphophone Co. Ltd. London, hozza az angol ipar diadalát

Az új VIVA TONAL Graphonola-t Modell 1929 „PLANO REFLEX”

az egyetlen beszélőgép, mely tudományos alapon van szerkesztve.

No. 109 a. új Modell 1929.

No. 112 a. új Modell 1929.

Csak az új akusztikus PLANO REFLEX karral ellátott COLUMBIA VIVA TONAL-nál létezik az egyenes szögű hangvisszaverődés és jut a hang a maga természeteségében érvényre.

Columbia Graphophone Co. Ltd.

Romániai vezérképviselőt:

G. M. Pogány Bucuresti.

A „Columbia” Graphophone Co. Ltd. London gyártmányainak erdélyrészi fölerakata:

„COLUMBIA” Cluj, Piata Unirii 28. szám.

Engros Telefon 45. Endetail Eladás havi részletekre is.

memorandumot készítsenek, felhözva a fenti körülményeket, valamint azt is, hogy a kereskedők hajlandók egymillió lej passzale összegben megváltani a forgalmiadót, annál is inkább, mert sok vezetésűtől óhajtanak megmenekülni.

Igy többek között megtörténhetik, hogy érkezik egy vagon áru, de a számla nem jön meg. A vagon árut nem adják ki a féléves adó forgalmiadó befizetése nélkül. 3-4 napig a raktáron hever az áru s előáll az, hogy a kereskedő hatalmas fekbért lesz kénytelen fizetni, ami az árut megrágtatja.

Az új adótörvény meg születése

A költségvetés felkészítésén a polgármester a permanens bizottsággal dolgozik. Már most mindjárt felmerül az a kérdés: hogyan hozhat a permanens bizottság olyan rendeletet, amely homlok-egyenest ellenkezik a város kereskedőinek érdekeivel? Ha Máramaros megye minden téren tapasztalt specialitására gondolunk, akkor meg kell álljunk ennek az új rendeletnek a nyitóját is. A szigeti városi tanácsban nem a város lakosainak különböző rétegei vannak képviselve, hanem a tanács maga egy százszázalékos liberális pártterdekeltség. Így született meg ez a mindenkit felháborító rendelet, mely a liberálisok csufos bukása után, Máramaros még mindig kivétel képez.

Schön Dessó

— Az Iglói diákok előadása. A kelozs vári Orpheusz műkedvelő egyesület kedden, újév estéjén 8 órai kezdettel előadja a római katolikus gimnázium dísztermében az Iglói diákok című ifjusági színművet. Belépődíj nincs. A másor megváltása kötelező.

A A

Jorga

Bucuresti-B
kámara ma de
zatok előtt
Az első szónok
aki azzal kezd
való volna ta
hogy a most l
ugyan szabad
mértékben he
közölgazgatás
közö részét, va
vet, amely a k
gedni az orszá

Sokkal szíve
földi löke de
szág érdeke
parazita löke

Ezután állé
sának eddigi
alapjában meg
íteli, hogy olyan
egymást a kor
volt talajuk a
vözi a kormány
szigorubbán fe
zek kezelését.

Felháborító
harsányan.
Építetek ill
pénzből és
szervezeti r
nek v

Beszéde tovább
konstatálja, ho
gesen le van z
parasztok, hoz
fásra. A kor
fejtí ki, hogy
nagyfontosságú
lényileges dem
Jorga beszé
politikai körö
tudott dolog v

Jorga erős

Jorga lapja, a
száma súlyos
vertársa, a né
lentések szerin
elnök tegnap
kásán megbé
professzorral.
A kámara

A legmodern
relve. Fördő
fonok, rádió
fodrász

Rendkívül

Nagy
Sza
dírtkülönle

Ujévi
egy ruhára v
vevőnek, ak
vás
Fenti kedve
megrende

Nagy Szilveszter-est a Metropol-kávéházban

Malacereztés. Minden hö'gy újévi ajándékban részesül. Meleg konyha, kitűnő fajborok. Elsőrendű kiszolgálás. Asztalokról este 10-ig lehet gondoskodni

A kamara megszavazta az új adókat

Jorga erős kormányparti beszédet tartott a felirati vitában

Bucuresti-Bukarest, december 29. A kamara ma délutáni ülésén zsúfolt karzatok előtt folytatódott a felirati vita. Az első szónok Jorga professzor volt, aki azzal kezdte beszédét, hogy hiába való volna tagadni és titkolni aényt, hogy a most lezajlott választások csak ugyan szabadok és tiszták voltak. Teljes mértékben helyesli a trónbeszédnek a közigazgatás decentralizációjára vonatkozó részét, valamint üdvözlözi azt a tervet, amely a külföldi tőkét be akarja engedni az országba.

Sokkal szívesebben látja, hogy a külföldi tőke dolgozzon itt bent az ország érdekében, semhogy a belső porzaita tőke szajtolja ki az ország kincsét.

Ezután áttér az ország kormányzásának eddigi rendszerére, amelyeket alapjában megváltoztatandónak tart. Előtte, hogy olyan pártok váltogatták eddig egymást a kormányon, amelyeknek nem volt taláuk a népből. Lelkesedéssel üdvözlözi a kormányt az a tervét, hogy szigorúbban fogja ellenőrizni a közpénzek kezelését.

Felháborító dolog, kiállt Jorga hársányan, hogy szeméink láttára építenek ilyen palotákat a lopott pénzekből és az ország vagyona egy szerzett rablóbanda kénye-kedvének van kiszolgáltatva.

Beszéde további során Jorga örömmel konstatálja, hogy az agrárreform véglegesül van zárva. Vegyék tudomásul a parasztok, hogy nincs több föld szétosztásra. A kormányt ovációi között fejti ki, hogy ennek a törvényhozásnak nagyfontosságú szerepe lesz az ország lényeges demokratizálása körül.

Jorga beszéde óriási szenzációt keltett politikai körökben, bár már napok óta tudott dolog volt, hogy

Jorga erős tempóval közeledik a kormány felé.

Jorga lapja, a „Nemul Romanesc“ mai száma súlyos támadást intéz eddigi feyvertára, a néppárt ellen. Egyes lapjelentések szerint Manu Gyula miniszterelnök tegnap egy politikai barátja lakásán megbeszélést folytatott Jorga professzorral.

A kamara délelőtti ülésén Popovici

Mihály pénzügyminiszter beteriesztette a német-román egyezmény ratifikálási javaslatát.

Ezután megkezdődik a bélyegilletékek felemeléséről szóló javaslat vitája, amely után a kamara megszavazza a bélyegilletékek felemelését, majd áttér a forgalmi adó felemeléséről szóló javaslatra.

Jorga ellene van ennek az adófelemelésnek, inkább a fényűzési cikkek és a szórakozások fokozottabb megadóztatását kívánja.

Popovici miniszter igéri, hogy követni fogja Jorga tanácsát, de egyelőre szükség ez az adó. Pénzügyi rendszerünknek főhibája, hogy nem képez szervek egységét, hanem különböző törvények alkotják egység nélkül.

Szükséges az általános revízió egy racionálisabb nárendszer bevezetésére. Az, amit most teszünk, heróikus aktus, kénytelen áldozat a helyzet gyors javítására.

A kamara ezután megszavazta a forgalmi adóról szóló javaslatot, valamint az automobiladót is.

A bányatörvény adószakairól szóló javaslatnál Madgearu kijelenti, nem nagy

örömmel terjesztette ennek a törvénynek ilyen értelmű módosítását a parlament elé. Ez a módosítás kizárólag pénzügyi természetű. Ismeri a petróleumipar kizárását, de ezt csak átmenetinek tartja, mert a petróleum világhelyzete javulóban van. A szénilleték felemelése is könnyen elviselhető, ha tekintetbe vesszük az állam által a belföldi szénért fizetett árakat és a világpiacon szénárakat, akkor csak az tűnik ki, hogy az állam csak visszaveszi egy részét annak a túlnak, amelyet a CFR-ért fizetni kénytelen a szénbányavállalatoknak.

Igéretet tesz, hogy a jelenlegi pénzügyi rendszert meg fogják változtatni és a petróleumipar ennek hamarosan előnyeit fogja érezni.

Visszautasítja azt az állítást, hogy az új adó elsősorban a külföldi tőke ellen irányul. A kormány nem fog különbséget tenni fiskális szempontból bel- és külföldi tőke között. Mi voltunk azok, akik a teljes egyenlőséget követeltük a külföldi tőke részére, de ez az adózásban való egyenlőséget is kell, hogy jelentse. Közli, hogy a bányatörvény általános módosítását februárban terjeszti a

Mit tartalmaznak az új adótörvények

A költségvetés deficit fedezésére a kormány négy törvényjavaslatot terjesztett be, amelyeket a parlament mai ülésén megszavazott. Az első törvényjavaslat, amelyet Popovici Mihály pénzügyminiszter benyújtott, az 1927 április 30-ikán életbelépő fényűzési és forgalmi adó törvénymódosítás megváltoztatására vonatkozik.

A forgalmi adó módosítása

A javaslat szövege a következő:

1. szakasz. — A forgalmiadó megállapítása és beszedése szempontjából az érvényben lévő vámtarifa 1356, 1357, 1358, 1359, 1360, 1361, 1362, 1363 és 1364-ik tétele alatt foglalt cikkek helyzete a következőképpen tisztázódik:

Azok a cikkek amelyek jelenleg a forgalmi adó megállapítására szolgáló B-lajstromban szerepelnek, átkerülnek az A-lajstromba, ahol értékük 15 százaléknak megfelelő adó alá esnek. Viszont azok a cikkek, amelyek jelenleg 2 százalékos illetéket fizetnek, a B-lajstromba kerülnek át és ugyanazon érték után 10 százalékos adó alá esnek.

2. szakasz. — Az előző szakaszban felsorolt összes cikkek, amelyek a kereskedők, vagy termelők raktárában vannak és amelyek után a forgalmi adót már kifizették, meg lesznek rova a jelen törvényből eredő adótbllettel. Ennek érdekében

ugy a kereskedők, mint a termelők kötelesek a jelen törvény kihirdetésétől számított 15 napon belül készletüket az illetékes pénzügyigazgatóságnál bejelenteni.

annak a vámtételeinek a megjelölésével, amelynek alapján a bejelentett cikkeket elvámozták. Az adótblletet a deklaráció benyújtásától számított 3 hónapon belül kell kifizetni. Az esedékesség napjáig ki nem fizetett összegek után 9 százalékos kamatot fognak felszámítani a fizetés napjáig.

Azokat, akik a megállapított határidőn belül nem fogják a deklarációkat benyújtani, vagy pedig hamis adatokat fognak bannonítani, először 5000-50.000 lejig terjedő bírsággal sújtják, azonkívül pedig annak az adónak a kétszeresével, amely az államnak jár a deklarációban bejelentett cikkek után.

Az automobiladó

Az előző törvényjavaslat az automobil karosszériákra, alvázakra, szerkezeti részekre és tartalkalkatrészekre vonatkozik usupán. Ettől függetlenül terjesztette be a pénzügyminisztérium az autotulajdonosok megadóztatására vonatkozó törvényjavaslatot, amelynek szövege a következő:

1. szakasz. — Az összes automobiltulajdonosok évente a következő adókat kötelesek fizetni:

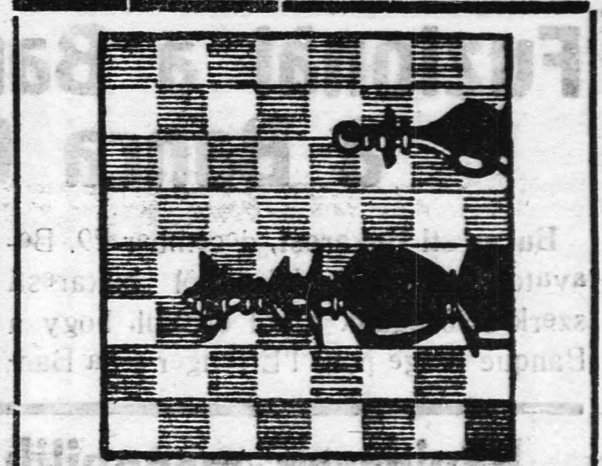
3000 lejt minden olyan automobil után, amelynek sulya az 1000 kg-ot nem haladja meg;

5.00 lejt az 1000-1200 kg. sulyu autók után;

7.00 lejt az 1200-1500 kg. sulyu automobil után;

10.00 lejt az 1500 kg-on felüli sulyu automobilok után.

A taxi-autók amelyek közszégi illeté-

Király és paraszt,

palotától a kunyhóig egyaránt ismeri és használja évtizedek óta a pártlati hatásu

DIANA sóborszeszt,

melyet a közvélemény a legerősebb és legjobb háziszser gyanánt emleget. Valódi csakis a Diana felirással és plombával.

parlament elé, a külföldi tőkének a legteljesebb garanciát nyujtva.

ket fizetnek, valamint a teherautók, autó-ciszternák, uccaseprők és öntözőautók és egészségügyi autók nem fizetik a fenti adókat.

Az autókat minden tulajdonos köteles bejelenteni az illetékes adóhivatalnál a megadóztatáshoz szükséges adatok kimutatásával. A bejelentés bélyegmentes.

Az első évben a törvény kihirdetésétől számított 30 napon belül kell a magánautókat bejelenteni, a további években pedig január hónapjában. Az adót minden évben a szokásos adóktörvény bizottságok állapítják meg indokolt határozzattal, amely ellen az egyenesadótörvény intézkedései alapján lehet felebbezéssel élni. A megállapított adókat 3 havonként előre kell fizetni, 9 százalékos kesedeimi kamattal terhe alatt.

Az új bélyegilletékek

Ez a mindenképp érintő adóemelést egy szakaszos törvénnyel akarja a kormány életbeléptetni. A törvény szövege a következő:

1929 január elsejétől kezdődőleg az az 1927 május elsejei törvénybe és az 1928. évi módosító törvényben foglalt bélyegilletékek, proporcionális és progresszív adók 20 százalékkal emelkednek, az 1 lejnél kisebb bélyegilletékek kivételével. Az így felemelt bélyegilletékek né az 50 baninál kisebb többleteket 50 banira, az 50 baninál nagyobb töredékösszegeket pedig 1 lejre kell kikerekíteni.

A bányatörvény módosítása

A régi törvény 124-ik és 170-ik szakaszának módosítása a különböző illetékeket érinti. Az új proporcionális illetékek a következők:

A szán és szilárd bitumenek után 3 százalék, ugyancsak 3 százalék a folyékony bitumen és a bitumennel együtt előforduló bányatermékek után, az önállóan előforduló gázműi hidrokarborátok után 2 százalék, a tiszta arany és platina után 0.25 százalék, minden egyéb ércartalmu vagy ásványi anyag után 1 százalék. A gyógyfürdőként szedett dijak, az ásványvizek, gyógyiszapok és gázok után 1 százalék.

A 170-ik szakasz 6-ik pontjának szövege így módosul: A jelen törvényben megállapított bányadók negyedrésze,

Grand-Hotel BUCURESTI

A legmodernebb kényelemmel felszerelve. Fürdőszobák, gőzfűtés, lift, telefonok, rádiószalon, olvasóterem fodrászműhely. Bár-Buffer.

Rendkívül leszállított szobaárak!

Nagy újévi vásár!

Szaó Jenő

divatkülönlegességek nagyruházában CLUJ.

Újévi ajándéku!

egy ruhára való ketmétt adok minden vevőnek, aki 1000 leies készpénzvásárlást eszközöl.

Fenti kedvezmény vidéki utánvételes megrendelésekre is érvényes!

HÓTEL SPLENDID BUCAREST

CAL VICTORIEI 57 TELEPHONE: 11/43.

A legkényelmesebb igényeknek megfelelő modern komfort, lift, meleg, hidegviz, fürdőszobák, kávéház, étterem.

Revízió alá véve a szobaárakat, a tarifát 15-20%-al szállítottuk le. — Telefon 311/45-359/18.

IRÓK ÉS IRÁSOK Három új erdélyi könyv

SZANTÓ GYÖRGY: *Mata Hari* (Erdélyi Szépművéses Céh kiadása) Szántó György új könyvében a tragikus végű kémiátörténetét írja meg olyan korhű színekkel és olyan megkapó lélektani elemekkel, ami az első fejezetekben elárulja, hogy írójuk az irói eszközöknek teljességével fog hozzá művei megkomponálásához. A „Sebastianus utja elvezetett” című regénye megjelenése óta Szántó György alkotó fantáziája nagyon sok számmal és erővel bővült. amit már „Babel tornya” című regénye is bizonyított. Ezzel az előnyös fejlődéssel szemben azonban újabb két regénye, így a „Mata Hari” is, bensőségesebb és a lyrai írás tekintetében esést mutat. Ez kétségen kívül előnyös a problémákat nem túlságosan kedvelő közönség szempontjából, viszont azok számára, akiknek Szántó György problémakeresése, nyugtalan, népszerűsége hatoló lirizmusa eleményt jelentett, — hiányzik a „Mata Hari”-ban a „megnyilatkozó” Szántó György művésze.

A Mata Hari azonban nem chef d'oeuvre ennek a kimagasló irógényiségnek. Hisszük, sőt tudjuk, hogy Szántó György sajtó alatt lévő új műveiben teljesebben fog szöhozz jutni az a gazdag élményvilág, mely mindenki mástól elkülönbölteti Szántó Györgyöt, a nyugtalan keresőt a világnézeti problémák harcos kifejezőjét.

A Mata Hari egy kissé a *testő* Szántó György alkotása: bizarr színe, változatos benne vonalakkal és síksorban hangulati elemek dominálnak benne. E mellett igazi parafista könyv, azzá teszi az a sűrű feszültségű dramatiság, mellyel a világháborút rajzolja, ahogyan lélektanilag indokolja a vér és vas poklában izzó végzettségét.

Jó könyv a Mata Hari, erdélyi viszonylatban talán kiemelkedő is, mégis úgy érezzük, hogy nem az író *igazi* termése, inkább művészi megkomponált téma, mint rekvizit. Az igazi Szántó György-alkotások ezután következnek.

GYÖRY ENDRE: *En*. Egy fiatal, eleddig ismeretlen nevű író könyve ez az írás, mégis úgy érezzük, hogy íróját sokat gondolkodott, sokat olvasott, a fakiri kontempláció elvonultságában sokáig rágódott a nagy „miérték” keserű gyökereken. Ha nem is teljesen művészi, de mindenesetre *érett* munka ez a műfajilag meghatározhatatlan írásmű, mely a filozófiai tanulmány és a költői látásmód között ingadozik, mindvégig érdekesen, de sehohsem *lennyűgöző* évtelkeséggel.

Azzal a stílris felkészültséggel, amely töl el a könyv meg van írva, mást, többet is adhatott volna Györy Endre, főleg az emberi viszonylatok tölkéletesebb élet-szerűségét, kevesebb sémát és több architektúrát. Minden során érzik, hogy az író nem a világot, hanem önmagát akarta megismertetni velünk: ezt érezzük, annak ellenére, hogy elismerjük: gondolatai néha nagyon mélyen szántanak és intellektuális nyugtalanságot keltenek bennünk.

Több önfegyelem és az írásművészet belső törvényeinek respektálása mellett Györy Endre olyan írásművek kompilátora lehet, akire a legszigorubb mértékkel mérő kritika is fel fog figyelni. De ehhez elősorban az szükséges, hogy „En”-jének sikkjára más, jellemzetesebb és élettel telibb színek és gondolatok is felkerüljenek.

ORMOS IVÁN: *Esti társ*. A fiatal, izmos tehetségű erdélyi költő új vers-

kötettel jelentkezett az erdélyi könyvpiacra. Nagyjában folyóiratokból és napilapokból ismeretes verseit gyűjtötte egybe Ormos Iván ebbe a kötetbe, mely förelélenl mutatja meg költői arculatát, — ezt a szenvedélyes, olykor férfiasan érzelmes, de mindig erőteljű duzzadó arculatot. Ormos Iván, minden erdélyisége mellett is modern ember, — távolibb vonatkozások nyugtalan megérzője, akit mégis kötnek a föld és a természet primitív szépségei. *Látása festői, ugyszólván színekben gondolkodik is.* Kifejező eszközei azonban nem tádságosan gazda-

rok; tömörsége mögött mintha az egyhurság monotonitását éreznék. Igazán felszabadult, elragadtatót költőiséget szerelmes versei éreztetnek az olvasóval, szavai ezekben a versekben zengő teliséggel szólnak hozzánk:
*Téged mély ragyogás hozott,
tündöklő hold, glóriás hegyek
s a felhőbe omló illatözönben,
a nyúló csóndból kihullott a léptünk.
Csókoltalak s azt mondtam: áldott,
kezed úgy égett rajtam, mint fájó
hárfa
smig kebled szent pihegését hallgattam*

tépett vitorlaként láttam elmerülni a világol.
Sohasem lankadó dinamika, zeneiségbe finomodó ritmika emeli, gördítő ezeket a verseket, melyek közvetlenségükkel sohasem veszítik el a hatást. Ormos Iván talán nagyon is mesterkéltlen keresi az egyszerűséget, amire nem volna szükség, hiszen kétségen kívül őszinte ember. Kár, hogy őszintesége nem ér a legelvontabb érzések gyökeréig és megmarad a már épen általa jól ismert érzés területeken. Kár, mert tisztán, nagyon emberien tud énekelni. (s. l.)

Ismét győzött Weizmann álláspontja a Jewish Agency kérdésében

A cionista szervezet Aktions Comitája elfogadta a Marshall-féle memorandum pontjait. Herzl halálának 25-ik évfordulóján fog megnyitni a XVI-ik cionista világkongresszus

Berlin, december 29. A cionista világszervezet Aktions Comitájának a Jewish Agency kibővítése ügyében tartott vitát, amelyről tegnap részletesen beszámoltunk, Weizmann nagy beszéde zárta be. Ebben a beszédben Weizmann rámutatott arra, hogy a Palesztinában járt amerikai szakértőbizottság negatív magatartásával szemben a Marshall-memorandum határozatai óriási haladást jelentenek. A newyorki tárgyalásokon a legnagyobb nehézség épen az volt, hogy az amerikai nem cionista zsidósággal meg kellett érteni, hogy a szakértői jelentés legfeljebb a grammatosítás technikai keretszűkületében adhat tanácsokat, de nem tud segíteni a probléma speciális feladatainak megoldásában. Az amerikai zsidósággal csak igen nehezen lehetett megértetni, hogy a szakértői jelentés nem tartalmaz örökéletű irányzatokat, hanem legfeljebb fontos irányvonalakat nyújt, amelyeket realitásaink szerint esetről-esetre meg lehet változtatni.

Weizmann záróbeszéde

Beszédeként további részében előbb Grünbaummal száll vitába Weizmann, majd így folytatta beszédét:

— Newyorkban megmondtam, hogy azt, amit eddig elértünk, annak köszönhetjük, hogy Palesztinában olyan emberek vannak könn, akik életüket szentelték a zsidóság ügyének. És minél több emberünk tud ott gyökeret verni, annál többet fogunk a jövőben elérni. Ha tehát mostan a dolgot megint elhalasztjuk, a zsidó világ nem fogja ezt megérteni. Ha a cionisták folyton nem csak beszélnének chalucookról, hanem maguk is chalucokká válnának munkájukban, akkor talán nem volna szükség az Agency kibővítésére, vagy legalább is munkánk olyan erős impulzust kapna, hogy az Agency kibővítése nélkül is tudnánk előre jutni. Meg kell azonban nyíltan mondanom, hogy nagyon sok cionistát ismerek, aki Palesztináért még egy töredékét sem tette meg annak, amit egyes nemcionisták tesznek érte. Bizom benne, hogy Palesztina meg fogja változtatni azoknak az életét, akik dolgoznak érte, mint ahogyan az én életemet is megváltoztatta. Epen ezért nem tulajdonítok túlságosan nagy fontosságot semmiféle határozatnak, vagy formulának, mert maga az élet fogja eldönteni a kérdést, mert az élet dolgozik értünk. Nem azért akarjuk az Agency kibővítését, mert elfáradtunk, hanem az az izzó kívánság hajt rá bennünket, hogy abból a 600 bevándorlási jogosítványból, amit most kaptunk, hat-ezret és hatvanezeret csináljunk.

A határozati javaslat

Időközben Berlinbe érkezett dr. Stephen Wise newyorki főrabbi, aki az

elnökö Leon Motzkin engedélyével tartott hosszabb beszédben a Marshall-memorandum elfogadása ellen foglalt állást, mert abban a cionizmus feladatát látja. Kisebb vita után végül az elnök szavazásra teszi fel a kérdést és az Aktions Comité 19 szavazattal 5 ellenében elfogadja a Marshall-memorandum pontjait. Az erre vonatkozó határozati javaslat a következőképpen hangzik:

Az Aktions Comité megelégedést fejezi ki az amerikai zsidóság képviselőinek 1928 október 20-ikán és 21-ikén Newyorkban tartott konferenciája iránt, amely az amerikai zsidóságnak a Jewish Agencybe való belépése mellett döntött, annak tudomásulvételével, hogy a Jewish Agencynek a Palesztina mandátum értelmében az a hivatása, hogy közreműködjék a zsidó nemzeti otthon megteremtésében.

Tekintettel arra, hogy az Aktions Comité által 1928 júliusában hozott berlini határozatok alapján folytatott newyorki tárgyalások befejeződtek, az Aktions Comité tudomásul veszi azt a memorandumot, amely Louis Marshall 1928 nov. 20-ikán kelt leveléhez volt csatolva és felhatalmazza a cionista világszervezet végrehajtóbizottságát, hozza tudomására Marshallnak, hogy a cionista világszervezet hajlandó a memorandumban foglalt javaslatokkal egyetértésben eljárni. Ebben az elhatározásban az Aktions Comitét az a felvétel vezette, hogy a newyorki tárgyalások nagymértékben számot vettek a berlini határozatokkal, továbbá az is, hogy tárgyalások eredménye döntő lépést jelent abban a tekintetben, hogy az egész zsidóságot a kibővített Jewish Agency keretén belül Erec Jiszraél felépítésére egyesítse.

Az Aktions Comité elvárja, hogy az Exekutive meg fogja tenni az összes szükséges intézkedéseket a kibővített Jewish Agency tanácsának megalkotására és arra, hogy annak egybehívását a tizenhatodik cionista világkongresszus utáni lehető legrövidebb időpontra biztosítsa.

A politikai jelentés

Ezután dr. Brodetsky a londoni Exekutive politikai jelentését terjesztette elő a legutóbbi ülés óta történt eseményekről. A jelentés foglalkozik az új palesztinai főkörmányzó, sir John Chancellor hivatalbelépésével, majd a Kotel Maaravinál történt incidens ügyében tett lépésekről emlékezik meg. A cionista világszervezet tárgyalásokat kezdett a palesztinai kormánytal, hogy a hajfai kikötő építésénél zsidó munkásokat alkalmaz-

zanak. A bevándorlás kérdésében az Exekutive változatlanul fentartja azt a követelését, hogy a palesztinai kormány-nak meg kell adnia a lehetőséget egy nagy Allija számára. Ebben a tekintetben már sikerült is bizonyos eredményeket elérni a Palesztinában lakó zsidóság rokonainak bevándorlása valamint a naturalizáció tekintetében. További részben a politikai jelentés foglalkozik a palesztinai állami földek értékesítésének ügyével, valamint az arab lakosság bizonyos követeléseivel, amelyek a zsidóságot is érintik.

A palesztinai helyzet

Miss Szold a palesztinai Exekutive referátumát terjesztette elő. A jelentés megállapítja, hogy a meglévő kolóniák konszolidációja még nem haladt előre a kívánt mértékben, egyfelől az utóbbi évek válsága miatt, másfelől pedig a költségvetés elégtelensége miatt. A kolonizációs munka legsürgősebb szükségleteinek fedezésére legalább 20 ezer fontra volna szükség, ha nem akarjuk, hogy sok telepes otthagya a kolóniákat. A munkanélküliség tekintetében a jelentés megállapítja, hogy jelenleg 1632 munkanélküli van Palesztinában, ami nem nagy szám ugyan, de tekintetbe kell venni, hogy a foglalkoztatott munkások sincsenek nagyon jó helyzetben, mert a munkabérek alacsonyak. Az egészségügyi munka terén újabb haladást történt, ugyszintén az iskolakérdésben is, ahol sikerült az összes iskolákat ismét megnyitni.

A politikai és Palesztina-jelentés általános vitája után az Aktions Comité elhatározta, hogy a legközelebbi világkongresszus 1929 július 28-ikán, zsidó számítás szerint Tammuz 20-án, Herzl halálának 25-ik évfordulóján fog megnyitni. A kongresszus helyét az Exekutive később fogja megállapítani.

New-York szálloda értelmében Konya Jancsi
a híres primás teljes zenekarával játszik. Szilveszter éjjelén a közönséget nagy meglepetés várja. Kérjük a tisztelt közönséget, hogy asztalról idejében gondoskodjék.

Arany-, ezüstbevéltás!
Legolcsóbb beszerzési forrás órákban, ékszerekben, valódi ezüst tárgyakban, u. m. gyertyatartók, memorák és hasonló dísz tárgyakban
Grünfeld ékszerésznél
Cluj, Cal. Reg. Ferd. (v. Wes. M.-u.) 21.
Nagy raktár alpacca és kina ezüst tárgyakban.

„UNIO” vegyileg fest, tisztít, Cluj. Vidéki megbizásokat gyorsan és pontosan szállítunk.

20% engedmény! Az újévi nagyvásár alkalmával **20% engedmény!** Legolcsóbb ruhaüzlet! **20% engedmény!** Legolcsóbb ruhaüzlet! Baumzweig ruhaüzletben (v. Párisi Aruházal szemben)

Impressziók adószedés közben

Irta: Dr. Weissburg Chaim

(Mások közlemény)

Az előző cikkemben kifejtettem alapján természetes, hogy ma már egészen más irányelveknek kell irányítani az országépíté munkát, más elvekkel kell dolgozni az országépítést intéző alapnak, a Keren Hajjeszód-nak. Ma már csodát nem várunk. Ma tudjuk, hogy sokkal több pénz szükséges ehhez a dologhoz, mint annak idején hittük. Tudjuk, hogy ezt a pénzt senki másról nem fogjuk megkapni, csak a zsidó néptől és tudjuk, hogy ez a zsidó nép is csak a legfáradságosabb, a legintenzívebb rábeszélési munka eredményeképpen és csak hosszú idő múlán fogja ezt a pénzt rendelkezésünkre bocsátani. És a dolog ez utóbbi része teszi szinte lehetetlen nehézzé feladatunkat. Adót soha senki nem fizetett szívesen, közterhekhez nagyon ritka alkalmakkor és nagyon kevesen szoktak hozzájárulni saját jószántukból. A mi kongresszusunk még nem olyan parlament, melynek határozatait végrehajtó közegek hajtják végre. Minekünk még a hosszú évek során, amelyek útján az országépítés folyni fog, minden egyes zsidó kénye-kedvére kell bízunk, hogy megkapjuk a szükséges anyagi eszközöket, vagy sem. Ebben a szerencsétlen helyzetben, hogy t. i. a szükségesség egyáltalán nem áll arányban a megértéssel, mindenesetre van egy kis szerencsénk. És ez abban áll, hogy a meg nem értésnek a különböző országok szerint vannak bizonyos fokozatai. Vannak a diaszpórának országai, melyeknek zsidósága, akár a tömegek nagyobb intelligenciája folytán, akár a régebbi és alaposabb cionista előmunkálatok következtében nagy lépésekkel jutottak közelebb a megértéshez. Ha nem így volna, akkor katasztrófálisabb volna a zsidó nép helyzete a mai eléggé katasztrófális helyzetnél is.

Hogy állunk ebben a dologban Erdélyt illetően? Szó sincs róla, ma már bátran elmondhatjuk, hogy Erdély zsidósága megmentette az ugynevezett magyar zsidóság becsületét. Minden régi, vagy csak valamennyire is régi cionista fájón érzi azt a keserű emléket, hogy amikor mindenütt a világon megmozdult már a zsidóság a történelmi feladat keresztülvitelére, volt egy törzs, még pedig éppen az a törzs, mely Herzl-t adta a zsidóságnak, mely hermetice elzárkózott eme megmozdulás elől. Körülbelül tíz éve, hogy ennek a nagy, több mint egymilliót számoló zsidó csoportnak legalább egy része, az erdélyi zsidóság, rálépett arra az útra, melyen a többi országok zsidósága már évtizedek óta halad. El lehet mondani azt is, hogy ez alatt a tíz év alatt sokkal nagyobb utat tettünk meg, mint a többi országok zsidósága sokkal hosszabb idő alatt. De ne hangozzék ez sem dicséret, sem dicsekvésben. Hogy szemünk kell magától értetődő valami. Sokat mulasztottunk és így sokat kell behoznunk. Ha azonban teljesen objektívek akarunk lenni magunkkal szemben, meg kell azt is állapítanunk, hogy ez a haladás nagyon is felületesen mozgó volt. A megértés még nem hatott annyira mélyen bele az erdélyi zsidó néplélekbe, hogy

a külső szövegekkel, a szalmalángos fellobbanásokkal együtt járja az áldozatkészség. Különösen tapasztaljuk ezt a jelen Keren Hajjeszód-akciónál, melynek teljes sikere pedig, különösen az elmúlt krízis után, minden gondolkodni-érezni és érteni tudó zsidó előtt a „lenni vagy nem lenni” kérdését kell jelentenie.

Sehol annyi sirás és sehol annyi a romlott gazdasági helyzetre való hivatkozás nem fogadja az országépítő munka kiküldöttét, mint itt Erdélyben. Sehol olyan nevelésesen kis összegek nem gyűlnek össze a Keren Hajjeszódra, mint itten. Ha meggondoljuk, hogy csak az erdélyi kolónia eddigelő körülbelül huszezer fontjába került a K. H.-nak s még körülbelül ugyanannyiba fog kerülni s hogy Erdélyből az akció egész hét éves folyamata alatt alig nyolcezer font gyűlt be, akkor meg kell döbbennünk a meg nem értésnek azon a fokán, mely ebben az aránylag nagyon is hangos cionizmus országban megnyilatkozik. Hogy ennek a sajnálatos ténynek az oka nem a gazdasági krízisben keresendő, az nagyon is evidens. Ha Erdély 300.000 főnyi zsidósága százezreket adna évente fontokban, még akkor sem vagyondézsmáról, hanem szép adományokkal való hozzájárulásról lehetne szó. Még akkor is — legalább is a mi meggyőződésünk szerint — minden akadály és minden nehézség nélkül tovább lehetne élni a mai nivóju társadalmi életet, eleget lehetne tenni a mai társadalmi kötelezettségeknek. Ha meggondoljuk, hogy Erdély minden zsidója átlag négy (négy és mondva: négy) lejt ad a K. H.-ra évente, míg ugyanannyi idő alatt pl. Finnország minden zsidója átlag öt fontot, fenti mondaton senki sem fog mosolyogni.

Az igaz, némely városban, ahogy már mondani szokták „tulontul” meg van terhelve a zsidóság helyi kötelezettségekkel. A mi apáink, nagyapáink, nem nagyon törték magukat, hogy olyan intézményeket, helyi intézményeket állítsanak fel, melyek a zsidóságnak a fennmaradását biztosítsák. Tény az, hogy ennek a nemzedéknek a nyakába szakadt ezeknek az intézményeknek a felállítása és fenntartása. Tény az, hogy ez olyan áldozatokkal jár az egyes részről, amelyekhez azelőtt nem voltunk hozzászokva, amelyekre nem volt nevelve. És meg kell hoznunk ezeket az áldozatokat, mert ha csak magló szükség is van rájuk, elengedhetetlenül szükségesek a zsidóság fennmaradásához. Nem lehet olyan elvakult, csak Palesztinára beállított cionista, aki azt mondja, hogy ezekre szükség nincsen. Szükség van erre is, szükség van arra is. Szükség van mindkettőre. Sohasem szabad azonban elfelejtenünk, hogy a Palesztina-munka mindennél fontosabb és teljes joggal mindennél nagyobb áldozatokat igényelhet magának. Mert mindent, amit a galutban alkotunk, — tapasztaljuk, keserves tapasztalatok bizonyítják — csak mulandó, átmeneti. Amit pedig Palesztinában alkotunk, maradandó, végleges megoldás. Kinek a számára? Az orosz zsidó, a jemeni szá-

mára? Nem. Mindannyiunk számára. A háború óta eltelt rövid évtized alatt rengeteg sokat tanultunk, tapasztaltunk. Ma már megátalkodott, nagyon nyakas anticionistának kell lennie, aki még mindig meggyőződéssel tudja hangoztatni, hogy a honépítési munka csak jótékonyági akció lehet s nem mindannyiunk bőrén az ügye.

Amerikában mostanában nagyon fontos tanácskozások folynak. Lehetnek a cionista vélemények az ügy szükségességéről, vagy nem szükségességéről teljesen divergálóak, tény azonban, illetőleg mint tényel kell számolnunk, hogy talán még ennek az évnek a folyamán a zsidó honépítés legfőbb letéteményese, a Jewish Agency, éppen úgy cionista, mint nemcionista, másszóval általános zsidóügy lesz. És egészen biztos, — hiszen már határozott megnyilvánulásokat könyvelhetünk el ebben a tekintetben, — hogy Amerika után következik az európai és a többi világrészekből való nemcionista zsidóságnak is a teljes jogu bevonulása az országépítés intézésébe. Az intézés pedig egyet jelent a felelősséggel. Amikor ilyen világmegmozdulásról van szó, amikor a zsidóság legnagyobb elméi, legnagyobb vezetői ilyen egyöntetien teszik magukévá ezt a szent ügyet, akkor nagyon szomorú volna, ha akadna ezen a területen ma élő zsidó ember, aki bármely ok folytán, bármily ürüggyel elzárkózna ez

elől a dolog elől. Sőt többet mondhat. Nagyon szomorú volna s népi züllésünknek nagyon mély fokát muttatná, ha akadna zsidó, aki nem volna hajlandó akár erején felül is áldozatot hozni ennek az ügynek, amelynek számára az áldozathozás oly evidensen szükséges és sürgős.

Becsületes gondolatok ezek, melyek ugyancsak hasonló gondolatokat kell, hogy ébresszenek minden becsületesen érző, gondolkodó zsidóban. Lehet, sőt biztos, hogy erre a nemzedékre sokkal súlyosabb terheket rótt a történelem, mint az előbbiekre, jóllehet, ez a nemzedék talán sokkal kevésbé teherbíró, mint a többiek. De nekünk jó szívvel kell fogadnunk a sorsnak ezt az akaratát s örömmel kell megtennünk mindent, hogy méltó fiai lehessünk ennek a történelmi nemzedéknek. Más népeknél is előfordul ilyesmi s hogy a nemzet fennmarad, vagy dicstellenül elpusztul, mindig attól függ, hogy az illető nemzedék, melyre a különleges feladat hárult, tudott-e állani feladata magaslatán, vagy sem. Ha intelligens a nemzedék, ha a régi erőknek csak a minimuma is szunnyad még abban a nemzedékben, lehetetlen dolog, hogy legalább is ne igyekezzen feladata magaslatán állani. Mi hisszük, hogy ez nálunk is csak így van. Legalább is mi nem nyugszunk addig, amíg nálunk is így nem lesz.

Rádió-amatőrök!

A berlini nemzetközi **Rádió-Világ** kiállítás összes újdonságai kaphatók. Kérje saját érdekében a most megjelent terjedelmes árjegyzékünket.

A most megnyílt

RÁDIÓ-Szalónunkban

díjtalan bemutatás. Saját modernül felszerelt

Rádió-Szanatórium

ELECTRICA

Cluj, Piata Unirii No. 28.

Eladás nagyban és kicsinyben!

Eladás nagyban és kicsinyben!

Kom. szabad.
No. 13106. sz.

VEZUV

Szabadalom be-
jelentve minden
államban.

Várakozáson felüli megépítést nyújt mindenki számára a hőterjesztő és tüzelőanyag megtakarító készülék. A fűtőtechnika legnagyobb vívmányai! 50 százalékos megtakarítás. Gyors hőképződés. Bármilyen vashálványhoz alkalmazható! Olcsó, mert a tüzelőanyag megtakarításán a készülék ára 14 nap alatt megtérül.

Gyártja:

Veiszberger Timisoara.

Cluj-i képviselője: **Makkay si Burkhardt** vaskereskedők.

HIRDESSZEN AZ UJ KELET-ben

Jól alszik gyermeke, ha Höfer hintőpor-krém-szappannal ápolja!

Uj gyógmóddal kísérleteznek az angol király gyógyulásának siettetésére

London, december 29. Ma délelőtt az orvosok konziliumot tartottak a király betegségénél. A ma reggel kiadott orvosi jelentést öt orvos írta alá. A jelentés megállapítja, hogy a király az éjszakát meglehetősen jól töltötte s a hajnali órák felé aludt is.

London, december 29. A Reuters távirati iroda közlése szerint a tegnap este kiadott orvosi jelentés megállapítja az uralkodó állapotában beállott kisebb javulást.

A király a tegnapi napot nyugodtan töltötte. Testnyúlásának és erőbeli állapotának hanyatlása a visszaesés után egészen minimális.

London, december 29. A Daily Mail szerint a király kezelőorvosai a tegnapi konzilium után abban állapodtak meg, hogy új gyógmóddal, esetleg vérátömlesztési eljárással kísérlik meg a gyógyulási folyamat siettetését.

A néhány nappal ezelőtt beállott vissz-

szacssós óta többször előfordult öntudatlansági periódusok a pajtában aggodalmat keltettek, de az orvosok azt a megnyugtató közlést tették, hogy a betegség e szakában az aggodalmat okozó tünetek nem ritkák.

A király állapotáról legutóbb kiadott orvosi jelentés megállapítja, hogy az uralkodó egészségi állapotában változás nem állott be.

Vlad Aurél szerint a liberálisok által adott kultuszsegély a váradi események vérdíja volt

Bucuresti-Bukarest, december 29. A költségvetési bizottság kultuszügyi albizottsága ma délelőtt ülést tartott, amelyen Landau Mihály kisenevi zsidó képviselő szólalt fel a Zsidó Parlamenti Klub névében. Kifejtette, hogy ugyanakkor, amikor a többségi egyházak 857 millió lej szubvencióval szerepelnek a költségvetésben, a zsidó felekezetnek is joga van igényt emelni számarányának megfelelő támogatására. Körülbelül harmincmillió ileu meg a zsidó felekeze-

tet. Ezzel szemben a költségvetés csak tízmillió lejt vett fel, ami nyilvánvaló igazságtalanság, amelyet okvetlenül orvosolni kell.

Vlad Aurél kultuszminiszter válaszában kijelentette, hogy a legnagyobb jóakarattal van eljelve a zsidó felekezettel szemben és teljes mértékben elismeri az egyenlő elbánásra vonatkozó igényét. A mostani költségvetésnél azonban meg volt kötve a keze. Ezt a tíz-

milliót azonban — mondotta — a Maniu kormány önként vette fel a költségvetésbe, mert az, amit a liberálisok adtak, csupán a nagyváradi események vérdíja volt. Kijelenti végül, hogy a költségvetésben egy tízmillió lejes részletezett tétel is szerepel a kisebbségi egyházak részére és ebből a tízmillióból a zsidók is fognak részesedni, úgy, hogy a zsidó felekezet már ebben az évben is többet fog kapni tízmillióval.

Tovább tart a guerilla-harc a szatmári hitközségben

Orvtámadást készítettek elő Frank Mihály elnök ellen

(Satumare-Szatmár, december 29. Az Uj Kelet tudósítójától.) A két pártra szakadt szatmári zsidóság körében szombaton újabb botrány tört ki, amely Szatmáron általános felháborodást keltett. Mint ismeretes, a kultuszminisztérium a hitközségben dúló harc likvidálására interimáris bizottságot delegált a hitközség élére azzal a céllal, hogy mindaddig, míg a hitközségi választásokat le nem nyolják, ez a bizottság intézze a hitközség ügyeit. Az interimáris bizottság elnökéül Frankl Mihályt nevezték ki, akit szombaton durva inzultus ért. Szombaton délelőtt a nagytemplom bejáratánál Hartmann Iko félkegyelmű zsidó mérszároslegény egy forró állati belekkel telt edényt akart Franklra önteni. Ez azonban önkénytelen mozdulattal védekezve a támadás ellen, félrengrott és így az edényben lévő moslék csak keménykalapját érte és különösebb sérülést nem is okozott.

Az inzultus a szatmári zsidóság körében általános felháborodást keltett, annál is inkább, mert Frankl néhány

jóakarója már napokkal ezelőtt figyelmeztette, hogy a Freund-csoport részéről támadást készítenek ellene és így biztosra veszik, hogy ezt a durva és a zsidóság presztízsét mérően sértő merénylet a Freund-csoport iniciatívájára történt.

A két öniszágas tabor között egyrészt sárgalatosan újra lábrakapnak az összetűzések. Pénteken este a Bálhory-uccai úgynevezett negyennyolcas szefárd imaházban Freund Kálmán, az ottani gábe röpiratokat ragasztott ki az imaház falaira, amelyben arra hívta fel a zsidókat, hogy ne vegyék tudomásul a kultuszminisztérium rendelkezését mert annak nem volt joga a hitközség belső ügyeibe beavatkozni. A röpiratokat a Frankl-párt egyik híve, Boskovits Dávid jeltette a falról, mire óriási tumultus és verekezés támadt az imaházban, amelyet csak percek után tudták a békésebb zsidók lecsillapítani.

Szatmár zsidóságában az újra kitört botrányokról általános visszataszítást keltettek. Frankl Mihály egyébként ügy-

védje, dr. Stern Mór utján azonnal feljelentést tett támadói ellen a rendőrségben és a hitközség keretén belül is jegyelmi uton próbál a durva sértésért elégtételt venni magának.

Uj maximális árak Kolozsváron

(Uj-Kolozsvár, december 29. Az Uj Kelet tudósítójától.) Kolozsvár városi tanácsának állandó választmánya ma délelőtt boesátotta ki a január havi maximális árakra vonatkozó rendelkezését. Az állandó választmány szokás szerint ezúttal is összehívta a lisztkereskedőket és sütőmestereket, valamint a mérszárosokat és henteseket, akik javaslatot kellett volna tenniük a maximális árakkal kapcsolatban. A lisztkereskedők kérték a tanácsot, hogy ne változtassa meg a múlt havi árakat, ezzel szemben a mérszárosok a marhahusnak kilogrammonként négy lejjel való fel-emelését követelték.

A marhahus árával kapcsolatban, már az elmúlt hónapokban is súlyos panaszok hangzottak el a mérszárosok részéről, akik azzal fenyegetőztek, hogy amennyiben kérésüket a tanács nem méltányolja, úgy nem vágnak több marhát. Tojan városi állatorvos volt az egyetlen a tanács tagjai közül, aki a mérszárosok kérését méltányosnak találta és a marhahusnak két lejjel való felemelését javasolta. A tanács tegnapi

Ingyen kap minden vevő egy kellemes ajándékot az „IDEAL” kalapüzletben Cal. R. Ferdinand (v. Wesselényi ucca) 8. szám. (Sipos-ház.) A legdivatosabb bársony, filc, Solé és Velour női kalapok vételáron alul a tulhalmozott készlet miatt. Férfikalapokat 48 óra alatt a legszébben formál és alakít gyári áron.

„Épöly jó” mondják és a valódi Aspirin-tabletták helyett valamely más szert adnak. Meg kell jegyezni: Az eredeti Bayer-féle csomagolásban lévő Aspirin-tabletta a bevált fájdalomcsillapító szer, melynek nincsenek káros mellékhatásai.

ülésén Tojan állatorvos jelentése alapján, — aki rámutatott arra, hogy a kilejelt marhákat a tenyésztők drágábban boesátják áruba — a mérszárosoknak azon kérésével szemben, hogy a hus árát négy lejjel emeljék fel különként, a tanács azt két lejjel emelte.

A tanács döntése alapján a januári maximális árak a következőképpen alakulnak:

Barna kenyérszt 9 lej, félbarna 11.50, főzőliszt 11.75, fűhérliszt 12.50, szitált tengeriliszt 11, szitálatlan tengeriliszt 9.50, rozsliszt 8 és 10 lej. Barna kenyér kilogrammonként 9 lej, félbarna kenyér 11, félbarna vekni 11.50, félbarna vekni 12.50 barna rozskenyér 6 lej, félbarna rozskenyér 9 lej. A viszonteladók kg. ként egy lej hasznot számíthatnak fel.

A marha élő kilogrammonként 27 lej, a marhahátsórész 29 lej lett. Kéthónapos borjú élő 38, hátsórész 44 lej, olvasztott zsír 85 lej. A tej ára 10 és 12 lej marad. Hasonlóképpen nem változnak a vendéglők és éttermek számára előírt árak sem, amelyeket különben sem respektálnak az illetékesek.

Gondatlanságból elkövetett emberölésért tartóztatott egy sofírt. A törvényesek vádtaácsa ma elrendelte Balázs Áron autózvezető vizsgálati fogságát, aki az elmúlt szerdán Kajántó községben hajlira gázolta Kocsis Tivadar hetvennyolc éves kajántói gazdát. A sofírt a vádtaács előtt azzal védekezett, hogy a szerencsétlenség egy fordulónál történt, ahol ő szabályosan túlkölt, azonban az öreg Kocsis Tivadar úgy látszik a túlkölést nem hallotta. A vádtaács az autószerencsétlenségről felvett jegyzőkönyv alapján, — mely szerint Balázs Áron még nem engedett sebeséggel hajlott, elrendelte a vizsgálati fogságot Balázs Áron ellen.

Purgen (Purgó) - Bayer az ideális hashajtó, eredeti dobozban.

Bérenybeség, gyomor- és bélhurut, a vastagbéllel kezdődő megbetegedése, vakbélgyulladásra való hajlamosság esetén a természetes „Ferenc József” keserűvíz gyorsan és fájdalom nélkül megszünteti a hasiszervek pangását. Sok évi kórházi tapasztalat igazolja, hogy a Ferenc József víz használata a bélműködést kitünően szabályozza. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

Figyelmeztetés

Vannak utánzatok, melyek a kávédarabok Valódi Franck-hoz külsőleg a megtevesztésig hasonlítanak, minőségük azonban meg sem közelíti a Valódi Franck-ot. Ilyen utánzatok ellen úgy védekezhetünk, ha kizárólag

Valódi Franck
a kávédarabólyal

MEINRICH FRANCK SOHNE SAR-BUKURESTI-BRASOV.

A CLUJ

TACAMUL

ezüstárgyárban

készült minden darab evőeszköz és dísz tárgy ezen gyárral van ellátva.

300-as finomság!

Gyártmányaink minden jobb egyszerűletben megrendelhetők. — Viszonteladónak:

TACAMUL
Ezüstárgyár, Cluj,
Strada N. Iorga 11/A
Telefon 4-82. Sörgöncim: „Taoamul”

Gyermekbál. Vasárnap, december harmincadikán a kolozsvári Zsidó Jótékony Egyesület délután négy órakor gyermekbált rendez a Ferdinánd király uti új ovoda helyiségében. Az ünnepélyen gyermekművészek önálló táncprodukciókat fognak bemutatni. Vendégeket szívesen lát a rendezőség.

Mussolini betöltötte az újévi üdvözléseket. Rómából jelentik: A közeledő újévvvel kapcsolatban Mussolini körrendeletben utasította az olasz tisztviselői kárt, hogy az újévi üdvözlések a hivatalokban mindenhol mellőzendők. A rendelet megokolása az, hogy újévi gratulációk a kormányzati és közigazgatási tevékenység legfontosabb területein több órai munkaidőtől fosztják meg a tisztviselőket és ezáltal jelentős kárt okoznak az országnak.

Ismét pusztított Bulgáriában a föld rengés. Bukarestből jelentik: Szófiából jelentik: Az éjjel Bulgáriában ismét földrengés volt, amely több városban, így Tirpan, Borispol és Kalinakiban nagy pánikot okozott és néhány házat rombadöntött. A lakosság az egész éjjelt csikorgó hidegben az uccán töltötte, mert a földrengés megismétlődésétől lehet tartani.

Pestis dühög Irákban. Konstantinápolyból jelentik: Az angol fenhatóság alatt álló Irák államban hetek óta a legborzasztóbb pestis és feketehimlő-járvány pusztít. Missulban a járványban megbetegedetteknek átlag a fele meghalt. A kisszámu orvos és az igen elmaradott állapotban lévő egészségügyi berendezések miatt a járválynak nem lehet gátat vetni. Damaskusi lapok közlése szerint a járványok már az Irákban lakó európaiak köréből is sok áldozatot szedtek. Az angol kormány az angol-indiai haderő egészségügyi csapatának egy részét Irákba készül küldeni a járvány leküzdésére.

ANTIVIZETŐK használatának állandóan Anacot-pasztillát, hogy meghűlés ellen védekezhessenek.

Gyilkosság a vegyilaboratórium titkainak megszerzése érdekében. New-yorkból jelentik: Ottan Guggenheim híres milliomas fiainak vegyi laboratóriumába tegnap ismeretlenek behatoltak, hogy a laboratóriumban őrzött találmányok titkait elloplassák. A betörők törrel megölték az éjjeli őr és két soffört, akik a betörést szintén észrevették, mérgező gázokkal elbódították. Ezután behatoltak a laboratóriumba és magukkal vitték az ott őrzött vegyszertitkok leírását.

Halló 477! Halló 477!

Ne fázzon!

Prima kaóriája, száraz, kemény hasábfát kap házhoz szállítva 1350 lejért önként és g-ként aprítva 90 lejért.

Gyertyán, hántott, búkka, tölgy és csertűzfát legolcsóbban szerezhet be.

Rimóczi & Balázs
fatelepen, Gyufagyár-ucca 13
(Antrepozite Banca Generala)

Gyers és pontos kiszálgálás!
Tegyen próbarendelést!

1480 Róser-féle hamis érettségi bizonyítvány után nyomoz a budapesti rendőrség. Budapestről jelentik: Róser, volt magánkereskedelmi iskolai igazgató büntetésével kapcsolatban a budapesti ügyészség utasította a rendőrséget, hogy az iskola által kiadott 1480 hamis érettségi bizonyítvánnyal kapcsolatban indítsa meg az eljárást. A budapesti rendőrség a nyomozást ebben az ügyben már folyamatba is tette.

A rádió új korszaka.

A szulfátot ki nem választó superaccumulátor megoldotta az ideális hullámtörzés problémáját. Nem választ ki szulfátot akkor, amikor nincs üzemben.

Kapacitásának leadásánál megkülönböztetett állandóságot mutat.

4-5 lámpásos felvevő készülékeknel minden hat hónapban kell újra tölteni.

1-2 lámpásos felvevő készülékeknel csak minden évben egyszer töltened.

A szulfátot ki nem választó superaccumulátor speciálisan csak rádió, telegráf és telefon részére konstruáltatott.

Főraktár:

„Forta” S. A. București
Str. C. A. Rosetti 3.

Chanuka-rendezvények

A nagyenyedi zsidó Árvagondozó helyicsoportja a zsidó ifjúsággal karöltve december tizenhatodikán erkölcsileg és anyagilag kitűnően sikerült estélyt rendezett. Az estély kezdeményezése és megrendezése körül lelkes munkát végeztek elsősorban a csoport elnöksége, Fenichel Lázárné, Weisz Endre titkár és Fenichel Endre a rendezőbizottság elnöke, akit derekasan működő rendező gárda támogatott.

Fenichel Endre vezette be a programot lendületes prologussal. Fischer Sári sikerült zongorajátéka után három egy felvonásos tréfáját mutatják be. Szabó Imre Gábort ünneplik és Nóti Károly A motor és Megismerkedne csinos sportember című daraboknak jó sikerük volt, ami nem kis részben a szereplők lelkiismeretes, jó játékának tudható be. Minden dícséretet megérdemelnek: Simon Frida, Ausburg Piri,

Turmánsky Ida, Ábrahám Sári, Fenichel Endre, Lób Mór, Nasch Fülöp, Benjovits László, Fischer Andor, Grünblatt László, Lázár Ernő, Berger Malvina, Berkovits László, Goldstein Jozefa, Kirschner Magda, Gónárd Csilla, Manu Ibi és Benedek László.

A háziasszonyok szerepét példás körültekintéssel töltötték be:

Özv. Benedek Simonné, Naftáli Adolfné Fenichel Mórné, Fenichel Lázárné, Berkovits Béláné, Benjovits Mórné, Fischer Jakabné, Naftáli Sándorné, Izrael Hermanné, Millgram Viktorné, Nussbacher Andorné, Benedek Lajosné, dr. Berceller Ödönné, Róth Arnoldné.

A multság jövedelméből a Zsidó Árvagondozó, a Zsidó Kórházegyesület, a helyi szegények, a Nemzeti Alap és a zsidó Menza részesültek.

A fogarasi Aviva Sosana e hó 9-én tartotta meg műsoros chanukadélutánját. A műsor összeállításának munkáját

Cziek Sári intézte. A közönség zsuflásig megtöltötte a termet és minden számat nagy tetszéssel hallgatott végig. Löwi Josua rabbi istentisztelete után Izsák László prólóggal nyitotta meg a műsort. Utána Thierfeld Anikó hét éves kisleány ismertette a chanuka jelentőségét, majd Bock Ernő héber szavallata következett. Hirschhorn László a Makabeustörténetet olvassa fel. Mendel László hegedül, Herschdörfer Baba pedig költeményt olvasott. Közreműködtek még Fleissig René monológgal, Löwi Elia, aki Csernichowskynak Chanuka est című költeményét adta elő. Befejezésül az Aviva kara a közönséggel együtt a Hatikvát énekelte.

Szászrégenben e hó 16-án tartották a Kisaviva rendezésében a chanuka teadélután a következő programmal: Aviva induló, tartotta a Kisaviva énekkara. Chanuka-ismertető tartotta Farkas Buba, énekedett Orvaschel Klári és Stein Rezi. Hegedűn kísérte Lissauer Dudi. A Chanuka című szindarabban játszottak Silberstein Firi, Krausz Mária, Simai Lenke, Weisz Otti és Kohn Sári. Az orosz táncot lejötték: Krausz Jolán, Stein Rezi, Birnbaum Mirjam és Szabó Bellus. Hegedűt ellátta Lissauer Dudika. A Makabeus című drámát játszották: Lindenbaum Ida, Krausz Jolán, Stein Rezi, Birnbaum Mirjam, Szabó Bella, Gersch Irén, Klein Olga, Marton Eszti. Beregi Sári Ibn Gabirol egyik versét olvasta fel, a konferánsz szerepét pedig Herschdörfer Olga látta el. A kitűnően sikerült teadélután a Hatikva éneklésével ért véget.

Iskolák, intézetek és köztisztviselők karácsonyi és újévi bevásárlásnál rendkívüli engedményben részesülnek a

Népáruházban
Calea Regele Ferdinand 33.

Ugyanott ócska férfilnget selyem előingre becsereinek 95 lei ráfizetés mellett.

LÉLEGZETET VERE EGY VALDA PASTILLAVAL SZANKBAN

MEGVÉD A HIDEG, NEDVÉSSÉG ÉS BACILLUSOK ELLEN EZEN KÉSZÍTMÉNY FERTŐTLENÍTŐ SZEREI IMPREGNÁLJÁN A LEGÉRHELETLENEBB BESZÉKET IS ÉS MEGVÉDIK A TOOKOT BELLET ÉS TUDOT MINDENFÉLE INFLAMMÁTIÓ SÉRÜLÉS ÉS MEGTÁMASDAS ELLEN

GYEDÉKEK, FELNOTTEK ÉS ÖREGÉK VEGYÉTEK AZONNAI ÉS TARTÁSATOK MINDÉG KÉZNÉL

A DOBOZ FAC-SIMILJE KAPHATÓ MINDEN GYÓGYSZERTÁRBAN

Mál az ÖSSZ
A közhösz...
Közpon

Dé
Ne

Közgazdaság

Az ország gyáripára egészségesnek tartja a kormány pénzügyi és gazdasági politikáját

Az UGIR kolozsvári körzetének választmányi ülése

(Cluj-Kolozsvár, december 29. Az Uj Kelet tudósítójától.) Csütörtökön este az UGIR kolozsvári körzete választmányi ülést tartott, amelyen az új kormány gazdasági programjának megvitatása képezte a tárgysorozat legfontosabb pontját. Az ülést dr. Böszörményi Sándor igazgató jelentése vezette be. A jelentés mindenekelőtt az elterjedt tendenciák híreszteléseivel szemben megállapította, hogy az új kormány a lejtábrázoló ország iparának és kereskedelmének megerősítése és károsodása nélkül akarja megvalósítani.

Az ország ipara megelégedéssel veszi tudomásul, hogy a kormány a külföldi tőkét egyenlő elbánásban akarja részesíteni a belföldi tőkével.

Az ország ipara megelégedéssel veszi tudomásul, hogy a kormány a külföldi tőkét egyenlő elbánásban akarja részesíteni a belföldi tőkével.

Biztató jelenségnek tekintik a romániai ipar az új kormány vámpolitikai irányelveit és azt a többször hangzottak ki, hogy a kormány ki akarja építeni

és meg akarja szilárdítani Romániának a szomszéd államokkal való kereskedelmi kapcsolatát.

Nagy megelégedéssel veszi tudomásul az UGIR, hogy a kormány meg akarja szilárdítani a legfőbb gazdasági bizottságot,

amely csak illegitim érdekeket szolgál. A közterhek igazságos megosztása tekintetében is bizalommal tekint Románia gyáripára a kormány gazdasági politikájára. Ebben a tekintetben nagy fontossággal bír az az intézkedés, hogy a kormány elrendelte a forgalmi adó kivételének alappól szolgáló egységes tarifa módosítását. Az exportilletékek és exportadók leépítése is folyamatosan van, azonkívül a kormány módosítani fogja a forgalmi adótörvényt is. Mindezek olyan intézkedések, amelyek arra intik a belföldi gyáripárt, hogy alapos reménységgel várja a kormány gazdasági programjának becsületes megvalósítását.

A jelentést a választmány tagjai egyhangulag elfogadták. Ezután az ülés több folyó ügyet tárgyalt le.

A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara kirakatversenye. Megirtuk, hogy a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara december 13-ika és 20-ika között nagyszabású kirakatversenyt rendez. A verseny kapcsolatosan a kamara elnöksége a következő sorok közlésére kérte fel a résztvevőket: Valamennyi résztvevő készíthet átvehető kirakatrendezése és vitatásra vonatkozó kérését és a nyomtatványokat a kamara irodájában (Calea Torontói 51. első emelet 6 sz. szoba), amely munkanapon 8-tól 11-ig. Ezek a nyomtatványok a résztvevők részére díjmentesen lesznek kiszolgáltatva. Ugyanakkor a kamara irodája a versennyel kapcsolatban bármilyen felvilágosítást szívesen ad. A verseny ügyvezető igazgatója Pop Sever elnöklete alatt elhatárota, hogy szavazólapokat bocsátja a résztvevők rendelkezésére, amely lapok lehetővé teszik mindenkinek a versenyben való részvételt olyképen, hogy szavazatával, amelyet a neki legjobban tetsző kirakat érdekében tesz, megköny-

nyíti a bíráló-bizottság munkáját. A bíráló-bizottság véleményével egyező szavazatok leadói között nyereménytárgyak lesznek kiosztolva és pedig: I-ső díj egy karlsbadi készlet, II-ik díj egy íróasztal felszerelés, III-ik díj egy óra. A szavazólapokat a közönség a versenyen résztvevő kereskedőktől kapja és azokat a főtér (Piata Unirii) sarkain kitett urnákban helyezi el. Így mindenkinek módjában lesz egy szép ajándék megszerzésére költség nélkül, ugyanakkor tanúságot tesz jó ízléséről és művészi hajlandóságáról a diszkrét művészet terén. Hogy segítsünk a résztvevő kereskedőknek ebben az irányban is, a kamara a szavazólapokat önköltségi áron, azaz 20 baniért bocsátja a résztvevő kereskedők rendelkezésére. Főlkérjük a versenyen résztvevő kereskedőket, keressék fel minél sürgősebben kamaránk irodáját a szavazólapok átvételé végett, hogy így minél több idejük legyen azoknak szétosztására vásárlói között.

Málnási SICULIA gyógyvíz

az összes hasonló gyógyvizek közt a leghatásosabb.

A köhögés, rekedtséget, torok-, gége- és hurut tüneteit enyhíti. A gyomorégést és nyomást gyökeresen megszünteti. Epebántalmaknál kiváló. **Kapható mindenütt!**

Központi elárulás: Oradea, Strada Saguna No 17.

SZŐPMEÁRUPÁRZA
Cluj, Str. Memorandului 3.

DÉRI

Nemes SZŐPMEÁRUPÁR
tökéletes kivitelben

Telefon 12-12

Ajánlunk

- Háromszéki lencsét ab Cluj per 100 kilogramonként Lei 3250
- Kék mákot ab Cluj per 100 kilogramonként " 3000
- Szürke mákot ab Cluj per 100 kilogramonként " 2900
- Viktoria-borsót ab Cluj per 100 kilogramonként " 1200

Előnyösen szállítunk arankamentes és államilag ölmzárolt

lóhere- és lucernamagot

prompt, vagy tavaszi szállításra. Mintizott ajánlatokkal szolgálunk.

Banca Centrala, Sectia Cerealelor Cluj.

LEGSZEBB ÚJÉVI AJÁNDÉK

EGY „ZEPHIR” KÁLYHA

mely 10 kg. fűt egy 80 m² 24 órán át fával szobát

Lepje meg vele a családját és saját magát! Gyártja: Szántó Dezső és Fia redőny és kályhagyára Oradea, Str. Marasesti 8.

Kolozsvári vezérképviselő Babos & Co. vasúdvár. Acéllemez-redőnyök. Esslingeni faredőnyök. Vasszerkezeti cikkek.

Férfikonfekcióban jártas, kaucióval rendelkező, románul, magyarul beszélő egyén **üzletvezetőnek** kerestetik. Eisenberger Bernát Oradea.

Szövődéknek minden vastagságban kender, len és jute **szövőfonalat** gyári árban szállít prompt **REICH** kötélgyár Arad, Bul. R. Maria 15.

Férfi és női kalapokat fest, tisztít vasal és formál **Fehér** Str. Memorandului (Unió-u.) 21

Pékek! Száraz tűziléc ékeztet. **Fischer-fatelep** Gyutagyár-ucca 15. Telefon 1300. szám.

Szabó Jenő divathöltnegességek nagyruházában **Nagy újévi vásár!**
1 m. tiszta selyem francia crep de schin Lei 490.—
1 m. ruhabárony " 78.—
1 m. szövet barchet " 48.—

Apróhirdetések

Román, magyar, német nyelven beszélő könyv- és papírkereskedő azonnal felvétetik. — Írásbeli ajánlatok, 10 megjelölés" jellegre a kiadóra. 1439

Kitanult textilkereskedő és mérlegképes könyvelő, szombat tartásával, február elsejére állást keres. — Szíves ajánlatokat „Megbízható” jellegre a kiadóra kér. 1444

Kerestetik megvételre egy kb. 8-12 köbméter ürtartalmu használt, de jó állapotban levő kazán, mely 15 atm. nyomásra kiprobálható. Ajánlatokat Minela de Carbonei Surduc (jud. Salaj) címre küldendő.

Eladó nagy házastelek kerttel, közel a belvároshoz, alkalmas gyártelepnek, raktárnak. Cím a kiadóban.

Komoly zsidó urileány házvezetőnőnek ajánlkozik. Gyermek gondozását is vállalja. Cím a kiadóban.

Keressük a belváros közepén egy szobakonyhát, esetleg két szobát. Cím a kiadóban.

Kunwald
Cluj, Str. Vlahuța (volt Bolyai-u.) 3. Telefon 1-47 szám

füvegészszolda és tükrögyár. Tábla-üveg raktár és üvegészeti vállalat. Hibás tükrök újra fonsorozása

Mérlegképes könyvelő, német-magyar levelező, azonnali be lépésre állást keres. Orakönyvelést is vállalja. „Mérlegképes” jellegre keretnek. 1387

Perfekt zsidó szakácsnő kerestetik előkelő reggeli családhoz. Ajánlatok Siamovits Toplija címre küldendők. 1441

Véd a meghűléstől és a járványos betegségektől az **EGGER-féle Egg omint** tableta. Kellemes ízű készítmény, gyermekek is szívesen veszik. Kapható minden gyógyszerárban és drogdriában

Szöbhogarakat

muszkákat biztonság kiirtja Svabporral. Hivatalos bizonyítvánnyal garantáltan mérgegmentes. Embernek, háziállatnak teljesen ártalmatlan. — Egy csomag elegendő teljes kiirtáshoz. Utánvételt \$5 leírt szállítjuk. — Vizonteladónak rabatt. **Zyffos Vegyi-művek Rt., Braşov. Telefon 4-32.**

A MATILD-víz

borral keverve a legkellemesebb italt ad.

A BIBLIÁS ÖZVEGY

Rue Sarandaporu 13. Ez egy villa kicsiny kerttel, keskeny lépcsőkkel, nagy forgalommal. A hitközség irodahelyiségei vannak itt, szerény buroczati szobák dolgos tisztviselőikkel, akik a jótékonyági ügyeket intézik. Nem lehet irigyelni a munkájukat. Szomorú és elkeseredett emberek hozzák ide a sírsaikat, átkos beszédeiket és ölben vagy kézen vonszolva — kicsiny, döbönt képükben koppanó szemek — apró gyermekeiket.

Ebben a házban otthonos mindenki. Nem úgy, mint a mi hitközségi irodánkban, ahol rend van és pedantéria uralkodik, sokkal nagyobb, mint a templomok istentiszteletein. A szefárdoknál viszont a templomban honol rend és áhitatos csönd, de az irodák olyan zajosak, mint egy forgalmas adóhivatal. Ez természetesen ennél a fajtánál, amely a hitközségét népközségként szervezte meg már a régi időkben. Ezekből a hagyományokból talán csak a nyugati országokba eljutott szefárd csoportok engedtek, azonban ahol tömegesen élnek, ott még ma is a zsidók minden ügyesbajos dolgát kevésbé bürokratikus és inkább patriarkális otthonossággal intézik.

A nagy rumliban fülemet különös hangok ütötték meg, zsargonnal beszélt egy éltesebb szegény asszony a másiknak.

— És a fiad sem küldte a járandóságodat. Pedig eddig egyetlen hónapot sem muasztól el.

— Bizony ez a hónap elmúlt és az előbbi is és a harmadik szintén, ami megelőzte. Nem tudom, mi törtéhetett vele? Pedig a múltkor Indiából is küldött pénzt és ahová eljut, pár sort mindig küld. Mi van vele, mi van vele?

Tördelte a kezét.
— Miből fizetted a házbért és miből éltél egész idő alatt? Közben ünnep is volt, eljöhettél volna hozzám, látod. Ha én tudom, hogy így állsz, elmentem volna hozzád.

— Jobb, hogy nem jöttél. Mi értelme van szomorú embereknek az ünnepi látogatásnak?

Szegény emberek német-jiddis beszéde ebben a spanyol-jiddis környezetben nagyon meglepett. Még meglepőbb volt, hogy az egyik asszony, éppen az, aki a fiától már olyan régen nem kapott levelet, spanyol népi viseletben volt, olyan ruhában, amit ma még sürin lehet látni Szalonikiben. Fekete bársony kabátban, tarka sállal járnak ezek a nők, tunikában, himzett kötényben. Fejükön skót katonákéhoz hasonló sapka, hosszú pántlikákkal. Ma már a polgárnők csak ünnepi alkalmakkor, lakodalmak, csecsemő és ifjúi avatások esetén öltik magukra. Lakodalmakon egyébként női zenekarok működnek ilyen spanyol ruhában, hegedű, brácsa és dobszó dominálnak. Régi spanyol dalok elevenednek föl instrumentumaik akól és a görögök is szívesen hívják őket szolidabb mulatságokhoz.

Megszólítottam a nőt a magam erdélyi zsargonján, jól megértett és szaporán közlékenységgel elmondotta, hogy azok közé tartozik, akik még 1905-ben és azelőtt Odesszán át az orosz pogromok elől menekültek ide Szalonikibe.

Eleinte ezek a menekültek külön kis társadalmat alkottak, mert nehezen tudtak beilleszkedni a spanyolok közé, hiszen a nyelvüket nem értették, más rítusuk volt és a Talmudot is másképp tanulták.

Az asszony hosszasan beszélt a talmudi oktatás módszertani különbségeiről, alig lehetett megfőközni.

— Honnan tudja maga mindezeket? Bizonyára papnak a felesége, vagy gyermeke talán?

— Egyáltalán nem. Apám cipőkereskedő volt Kiewben, jó hebraista, együtt dolgozott a leMBERGI BUBERREL, bizonyára hallott róla, a legnagyobb midráskutató volt. Soha az ízlete nem érdekelt annyira, mint egy régi kézirat, aminek a megszerzése érdekében képes volt Kairóba utazni. Nem volt egyetlen fia, mi hármán tehát, a leányai, hébert tanultunk. Engem a Bibliában képezte ki, az egyik hugomát midrásban, a harmadikat misnában.

Valami megjegyzést akartam tenni. Ismertem ugyanis Csernovitzban néhány asszonyt, aki nagyon jól tudta a Bibliát leánykorában. Amikor azonban férjhez mentek, mindent elfelejtettek, mert a gyermekek gondozását intenzívebben gyakorolták a Bibliánál. És mintha a gondolatomat találta volna ki, nem engedett szóhoz, hanem kivette táskájából a Bibliát.

— Tessék, vegye, lapozzon akár Mózes könyveiben, akár a prófétákban, akár Sámuel könyvében, akár a zoltároknak, olvassa fel bármelyik vers első néhány szavát és én könyv nélkül fogom folytatni.

Nem volt mit csinálni. Dániel könyvéből olvastam a versek kezdő szavait és a nő az arameus szöveget pontosan, nem is askenáz, hanem szefárd kiejtéssel hibátlanul folytatta. Az önkéntelen vizsgáztatás után végre kis levegőhöz jutottam, érdeklődni akartam tehát a sorsa iránt és ennek kapcsán ajfelől, hogyan kerül rá, a kiejti bibliás asszonyra ez a spanyol népviselet. De idáig már nem jutottam, mert amikor szóvá tettem előtte a mulat, egészen kipirosodott és eléggé nyersen adta tudtomra, hogy ezen a ponton nem áll rendelkezésemre.

— Ha ön idetartozna a községhez, ha előljáró lenne, vagy tisztviselő, persze elmondanám az ügyemet. De a bajomat általában nem teregetem ki. Bocssáson meg, nem vagyok hivatalos snorner! Titakozásában még disztigváltabb lett, egy-egy gesztusa elárulta felsőbbrendűségét. A kopott cifra ruha előkelőséget takart.

Rákényszerítet a magatartásával, hogy eláruljam inkognitóm. Meg kellett magyaráznom most már előtte, miért ártom bele magamat az ő magánügyébe.

— Megbocsát, de az én sorsom semmivel sem érdekesebb azokénál, akiket idejuttottam. Sajnálom, nem állhatok a rendelkezésére!

Udvariasan bucsuzkodtam, meghajlással. A nő megérezte elfogódottságomon, hogy bántva éreztem magam.

— Talán más alkalommal! Kérem, ne haragudjon!

Kezét nyújtotta.

Kint az uccán hozzám szegődött egy ember. Ősz, nyírott szakállja volt. szemében a fehérje feketén volt beerezte, mint a törököknél, azt hittem az első pillanatban, hogy valami mohamedán funkcionárius és csodálkoztam, amikor jiddisül megszólított.

(Folyt. köv.)

Színház - Művészet

A Nemzeti Színház és a Román Opera heti műsora:

December 30, d. u.: Az eladott menyasszony.

Vasárnap délután: Az eladott menyasszony.

Kedd d. u. Szevillai borbély.

Kedd este: Főtitkár (dráma).

Szerda: Zsidónő (Heltay Idának, a berlini nagyopera tagjának fellépésével).

Péntek: Aida (Heltay Idával, Szabó Zoltán vendégjátékával)

Vasárnap d. u.: Borbea mester (dráma).

Vasárnap este: Bohémek (Tyron Silva és Rózsa Anna fellépésével).

Hétfő: Fidelio (Maria Carmi vendégjátékával) Jubiláris estély, az ezredik kolozsvári operaelőadás alkalmával.

A Magyar Színház műsora:

Vasárnap délután fél 3 órakor: Szerelők. (Párisi operettújdonosság, mérsékelt helyárakkal. Sorozatszám: 202.)

Vasárnap 6 órakor: Eltört a hegedűm. (Operettújdonosság 8-adszor. Rendes helyárakkal. Sorozatszám: 203.)

Vasárnap 9 órakor: Az utolsó Verebely-lány. (Dzessz-operettújdonosság 2-doszor. Bérletszűnetben. Sorozatszám: 204.)

Hétfő: Szilveszteri kabaré: Egyfelvonások, magánszámok, tréfák. Mit jár a mezelemezül? A csempész stb. (Tíz eleven újévi malac kisorsolása a közönség között.) Ki akar mozsizinesz lenni? A jelentkezők a színpadra mennek, ahol a legalkalmasabbakat kiválasztja a bíráló bizottság, azokról a színház főlvételeket készítet s ezeket a főlvételeket kiküldi Hollywoodba. Sorozatszám: 205.)

Kedd: fél 3 órakor: Régi nyár. (Operettrevü-újdonosság. Kondor Ibolyával, Kun Magdával, Tompa Bélával, Ihsz Aladárral. Mérsékelt helyárakkal. Sorozatszám: 206.)

Kedd: 6 órakor: Újévi kabaré. (A szilveszteri kabaré műsorával. Sorsolások: 20 üveg pezsgő. 25 ingyen jegy az évad folyamán választandó előadásokra. Egy I. r. ingyenes támlásszék bérletjegy a hátralévő bérletes előadásokra. 25 drb. 50 százalékos kedvezményes jegy utalvány az idény folyamán választandó előadásokra. Stb. Sorsjegy nincs. A megváltott belépőjegy a sorsjegy. Rendes helyárak. Sorozatszám: 207.)

Kedd 9 órakor: Az utolsó Verebely-lány. (Operettújdonosság, 3-adszor. Bérletszűnetben. Sorozatszám: 208.)

Szerda: Az utolsó Verebely-lány. (4-edeszer. Napibérlet 20. szám. B. Sorozatszám: 209.)

Csütörtök: Az utolsó Verebely-lány. (5-ödször. Napibérlet 20. szám. G. Sorozatszám: 210.)

Péntek: Az utolsó Verebely-lány. (6-doszor. Napibérlet 21. szám. A. Sorozatszám: 211.)

Szombat: Törvényes szűnetnap. Nincs előadás

Vasárnap délután fél 3 órakor: Az obsitos. (Operettrevü. Mérsékelt helyárakkal. Sorozatszám: 212.)

Vasárnap délután fél 6 órakor: Az utolsó Verebely-lány. (7-edeszer. Rendes helyárakkal. Sorozatszám: 213.)

Vasárnap este 9 órakor: Eltört a hegedűm. (Operettrevü-újdonosság, 9-edeszer. Bérletszűnetben. Sorozatszám: 214.)

Hétfő délután 3 órakor, 5 órakor és 7 órakor: A Könyv-cirkusz öt világ-hírű zenobohócának fellépése. (Brillians műsor. A legtekélyesebb Pat és Patachon-imitáció. Rendkívül olcsó helyárak: 40, 30, 20 és 10 lej.)

Hétfőn este 9 órakor: Az utolsó Verebely-lány. (8-adszor. Bérletszűnetben. Sorozatszám: 215.)

A Magyar Színház mozi-műsora:

Vasárnap délelőtt 11 órakor: Nagyszabásu matiné. Koldus és királyfi. (6 felvonásos mesejáték Lubinszky Tiborral. Gyermekelekedés 20 és 10 lej.)

A színházi iroda közleményei:

Az utolsó Verebely-lány. Az egész száros az Utolsó Verebely-lány-tól hangos. Akiknek még nem volt alkalmuk látni, azok is dudolják már a népszerű slágerket, mert a próbákról kiszűrődtek ezek a pattogó, fiúbemészó, brillians számok. Soha még operettben olyan népszerűsége nem volt, amire az Utolsó Verebely-lány joggal számíthat. A jövő hétnek minden estéjén az Utolsó Verebely-lányt adják a színházban: Vasárnap este 9 órakor másodsor, Ujév estéjén, kedden harmadsor, szerdán negyedször (B. bérletben), csütörtökön ötödször (C. bérletben) és pénteken hatodszor (A. bérletben) adják. A rákövetkező vasárnap félhat órakor hetedször és a rákövetkező hétfőn este 9-kor bérletszűnetben nyolcdaszor adják az Utolsó Verebely-lányt. Ezekre az előadásokra jegyekről tanácsos jóelőre gondoskodni.

A szilveszteri kabaré-est sorsolással, mozi-stár választással! Reggeltől estig tülekedés van a pénztár előtt: Mindenki ott akar lenni a színházban a szilveszteri kabaré-előadáson, amely pont 9 órakor kezdődik s éjféltől ér véget, hogy senkit se zavarjon meg másirányu programjában. Hallatlanul gazdag és változatos lesz ennek a kabarénak a műsora. Egyfelvonásos darabok (Mit jár a mezelemezül, A csempész, Néma asszony), magánszámok, tréfák, ötletek fogják szórakoztatni a közönséget. Tíz eleven malacot fognak kisorsolni a közönség körében. Sorsjegy nincs. A megváltott belépőjegy egyúttal a sorsjegy. Mozi-stár választás: Aki mozsizinesz vagy mozsizinesznő akar lenni, az a közönség soraiból fölmegy a színpadra s ott egy szakértő bizottság fogja a legalkalmasabbakat kiválasztani. A győztesekről a Foto-film a színház költségén próbafelvételt eszközöl s e felvételeket elküldi Hollywoodba, a filmgyártás Mekkájába.

Ujév napján délután 6 órakor megtörténik a szilveszteri kabaré új sorsolásokkal. Olyan óriási és soha nem tapasztalt érdeklődés nyilvánul a közönség minden rétegében a szilveszteri kabaré meglepetései iránt, hogy az igazgatóság Ujév napján kedden d. u. 6 órakor megismétli ezt a műsort, de új sorsolással. Ezen az előadáson kisorsolnak a közönség között 20 üveg pezsgőt, 25 ingyen jegyet az idény folyamán szabadon választandó előadásokra, egy drb. ingyen I. r. támlásszék bérletjegyét az idény még hátralévő bérletes előadására s 25 drb. 50%-os kedvezményjegyet az idény folyamán választandó előadásokra. Sorsjegy nincs. A megváltott belépőjegy maga a sorsjegy. Rendes helyárak!